

ARBETSAM

Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd
Verksamhetsberättelse för 1999

Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd

Den 20-21 mars 1998 bildades Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd -ArbetSam - under ett nationellt seminarium på Arbetets museum. Seminariet arrangerades av Arbetets museum, Tekniska museet samt Riksantikvarieämbetet och lockade 105 personer från hela landet till Norrköping. På seminariet presenterades den växande folkrörelsen som består av eldsjälar sysselsatta med att bevara och utveckla industrisamhällets kulturarv.

Ändamål

Samarbetsrådet är en ideell förening vars ändamål är att utifrån ett underifrånperspektiv främja och utveckla bevarandet och gestaltandet av industrisamhällets framväxt och kulturarv. I denna uppgift ingår att verka för en helhetssyn där arbetsliv, teknik, produktionsprocesser, sociala förhållanden, folkbildning, kultur, fackligt och politiskt arbete tydliggörs. I centrum står arbetsplatser och andra historiska miljöer med anknytning till arbetet.

Handling:

- att arbeta för att stärka arbetslivsmuseernas identitet.
- att skapa ett kontaktnät mellan medlemmarna.
- att samordna arbetet i gemensamma frågor.
- att sprida kännedom om arbetslivsmuseernas verksamhet.
- att fördjupa kunskapen om det förgångna för ökad beredskap inför framtidsfrågorna.

Medlemsvärvning

Medlemsantalet har under året ökat och är idag enligt följande:

06 Privata medlemmar.

35 Arbetslivsmuseer.

03 Stödmedlemmar.

Styrelsens sammansättning		Mandattid
Ordförande	Barbro Franckie, Statarmuseet i Skåne	1999
Vice ordförande	Ove Persson, Nordmarks gruvmuseum	1999
Kassör	Jonna Eriksson, Arbetarrörelsens arkiv, Landskrona	2000
Sekreterare	Torsten Nilsson, Olofsfors Bruksmuseum**	2000
Ledamot	Anna Zetterström, Pythagoras*	1999
Suppleant	Ingrid Bengts, ABF Avesta***	2000
	Lars Rönnbäck, Museiföreningen Hård Klang*	2000
	Folke Wretman, Ekomuseum Bergslagens Vänner	2000
Adjungerad	Niklas Cserhalmi, Arbetets museum	t.o.m. 1999-09-29
	Torsten Nilsson, Arbetets museum	f.o.m. 1999-09-29

I Arbetsutskottet (AU) ingår Barbro Franckie, Ove Persson, Jonna Eriksson samt adjungerad representant för Arbetets Museum.

* Anna Zetterström meddelade under hösten 1999 sin avgång ur styrelsen varvid Lars Rönnbäck f.o.m. 1999-09-29 gick in som ordinarie ledamot.

** Niklas Cserhalmi har under hösten 1999 varit tjänstledig varför Torsten Nilsson f.o.m. 1999-09-29 ersatt honom som adjungerad.

*** Ingrid Bengt har sedan 1999-09-29 ersatt Torsten Nilsson som ordinarie ledamot.

Mötesdatum

Styrelsen har under verksamhetsåret haft följande möten.

15 mars 1999	styrelsemöte	Stockholm, Tekniska museet
03 juni 1999	styrelsemöte	Avesta, stora hyttan
10 aug. 1999	styrelsemöte	Västerås, Metalls lokaler
29 sept. 1999	styrelsemöte	Hembygdsförbundet i Stockholm
03 dec. 1999	styrelsemöte	Statarmuseet i Skåne

Ekonomi

Året har präglats av osäkerhet eftersom de förväntade anslagen om 80 000: - från styrgruppen uteblev. Verksamheten har finansierats av överskottet från 1998 samt av inkomna medlemsavgifter. Arbetet med att stabilisera föreningens ekonomi har fortfarande högsta prioritet. I övrigt hänvisas till den ekonomiska berättelsen. (Se bilaga 1)

Det industriella kulturarvet

I februari 1999 presenterade Erik Hofrén den statliga utredningen "Frågor till industrisamhället". I utredningen lyfts de ideella krafterna fram som mycket viktiga i arbetet med det industriella kulturarvet. Med utredningen som grund har staten tillsatt en delegation vars uppgift är att ta beslut kring tecknandet av Industrisamhällets kulturarv under tre år. Sammanlagt ska 25 miljoner kronor fördelas. 6 miljoner 1999, 12

miljoner år 2000 och ytterligare 6 miljoner år 2001.

Samverkan

ArbetSam har under året fortsatt det samarbete som 1997 inleddes med Arbetets museum genom det nationella uppdrag som museet innehaft under treårsperioden 1997-1999. Uppdraget fokuserades på att fördjupa museets arbete med det industriella kulturarvet med särskild inriktning på frivilligkrafterna inom arbetslivsmuseirörelsen. Genom det nationella uppdraget har en arbetslivsintendent kunnat anställas som är adjungerad till ArbetSams styrelse. Arbetsuppgifter som Arbetets museum har åtagit sig för ArbetSam är organisation och betalning av utskick, skrivelser, utformning och tryck av foldrar och informationsmaterial samt organisation av verksamhet knuten till ArbetSam. Bortsett från Arbetets museum, Tekniska museet och Nordiska museet är samarbetet med museisverige mycket lågt. Av de etablerade museerna är det endast Eskilstuna museum som är medlem i ArbetSam.

Under hösten inleddes ett samarbete mellan Folkrörelsernas arkivförbund (FA) och Arbetarnas Bildningsförbund (ABF) avseende ett projekt inom tecknandet av industrisamhällets kulturarv.

Seminarier

ArbetSam har under året deltagit som medarrangörer i följande seminarier

30 nov. "Inte för - utan med" pedagogiskt seminarium i Norrköping.
19 – 20 nov. "När röken har lagt sig". Seminarium i Västerbotten.
10 – 11 dec. "När röken har lagt sig". Seminarium i Norrbotten.

Möten där styrelsen representerat ArbetSam

23 mars Barbro Franckie deltog på museiveckan i Norrköping med frågor till Keith Wijkander Riksantikvarieämbetet (RAÄ).

07 juni Barbro Franckie och Anna Zetterström träffade Styrgruppen för Nordiska Museet.

23 sept. Barbro Franckie, Jonna Eriksson, Ove Persson och Torsten Nilsson deltog vid möte med Delegationen för Industrisamhällets Kulturarv, i Västerås. Barbro Franckie berättade om ArbetSam.

19 okt. Barbro Franckie informerade ABF ombudsmän i Svalöv om ArbetSam och Industrisamhällets kulturarv.

16 nov. Barbro Franckie informerade om ArbetSam i samband med fördrag om Statarmuseet på Skansens.

18 nov. Barbro Franckie informerade om ArbetSam i samband med invigningen av Riksutställningars "Kulor, Krus och Kaviar" på Tekniska museet, Stockholm.

19 nov. Torsten Nilsson informerade om ArbetSam under "När röken har lagt sig" Seminarium i Västerbotten.

23 nov. Barbro Franckie informerade om ArbetSam och Industrisamhällets kulturarv på ABF Skånes halvårsmöte.

30 nov. "Inte för - utan med" pedagogiskt seminarium i Norrköping. Barbro Franckie deltog för Statarmuseet med info om ArbetSam. Torsten Nilsson deltog för ArbetSam.

10 dec. Torsten Nilsson informerade om ArbetSam under "När röken har lagt sig" Seminarium i Norrbotten.

Invgning av utställningen ”Kulor, krus och kaviar”, Tekniska museet, Stockholm

Försäkringsfrågan

Under hösten sändes en enkät ut till arbetslivsmuseerna gällande försäkringsfrågan. Den besvarades av 16 medlemmar och sammanställningen av dessa kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet som utförs av Barbro Franckie och Ove Persson. I enkäten fanns även frågor om den gångna sommaren. Tabellen nedan visar hur sommarverksamheten sett ut för museerna.

Sammanställning av sommarenkäten, 1999

	Besökare	Upp/ned	Entré	Guidtur	Årsverken
Kanalmuseet	9 000	minskar	10 kr		0,4
Husqvarna Fabriksmuseum	12 000	minskar	25 kr	250 kr	2
Stockholm-Roslagens Järnvägar	23 000	ökar			0
Olofsfors Bruksmuseum	8 000	ökar	15 kr	500 kr	2,5
Lesjöfors Museum	5 000	oförändrad	40 kr	40 kr	3,5
St. Svenska Skoindustrimuseet	683	minskar	10 kr	20 kr	
Stafsjö Bruksmuseum	550	ökar	10 kr	10 kr	
Uppsala Industriminnesförening	600	minskar	0 kr	0 kr	
Motorfabriken Pythagoras		minskar	40 kr		2
St. Statarmuseet i Skåne	10 000	ökar	20 kr		1,75
Verkstaden på skansen (Metall)	50 000	ökar	60 kr		2
Namnlös uppgiftslämnare	3 000	ökar	30 kr	20 kr	0,25
Medicinhistoriska museet			20 kr		1,75
Medel	9 372	Lite uppåt	20 kr.		1,24

Folder

Vi har under året arbetat med en enklare folder som beskriver föreningen och som använts vid medlemsvärkning. Foldern finns även på hemsidan vilket möjliggör utskrifter av eget värkningsmaterial.

Medlemsblad

Eftersom vi fortfarande inte har resurser att producera ett medlemsblad har denna punkt vilat under året.

Hemsida

I slutet av november 1999 ansökte ArbetSam om, och beviljades, ett eget domännamn (www.arbetsam.com). Den första versionen av hemsidan, som konstruerats av Torsten Nilsson, lades ut november 1999.

Hemsida ArbetSam, index.html.

Databas

Arbetets museum och Sveriges Hembygdsförbund arbetar med att ta fram en databas öppen för landets arbetslivsmuseer och hembygdsföreningar. Projektet finansieras av huvudmännen samt Statens Kulturråd. Arbetet beräknas vara klart under våren 2000 då alla ArbetSams medlemsmuseer kommer att erbjudas plats i databasen.

Idébok

Arbetets museum, LO och ABF har under hösten 1999 arbetat med en idébok som vänder sig till de frivilliga krafter som jobbar på landets arbetslivsmuseer. Den är tänkt att bli en källa till inspiration och uppmuntran för de eldsjälur som jobbar på arbetslivsmuseerna i syfte att utveckla det egna museet eller besöksmålet efter eget huvud. Olika författare medverkar med artiklar.

Eldsjälar

En förutsättning för många arbetslivsmuseers verksamhet är tillgången på eldsjälur. Detsamma får sägas om det styrelsearbete som ArbetSam bedriver.

Slutord

Likt barnet som mellan år ett och två från krypan det lär sig stå och gå har ArbetSam under 1999 sökt forma den stabilitet som behövs för arbetet och kontaktbyggandet över landet. Vår vilja och vårt intresse av både traditionella och otraditionella samverksansformer som under året vuxit fram, hoppas vi kommer att ge resultat.

Det intresse som visats för ArbetSam av myndigheter och museirörelse ska tas på allvar och ges växtkraft.

Sparsamhet har även detta år varit en dygd - en inte alltför ovan situation för det flesta arbetslivsmuseer. Ännu har de till arbetslivsmuseerna anslagna 500 000 kr. som försvann 1997 ej återförts till Statens Kulturråd.

ArbetSam hoppas att genom olika samverksansprojekt samt vår insats i tecknandet av Industrisamhällets kulturarv få Sveriges olika arbetslivsmuseer engagerade i organisationen. Insatser runt om i landet ska öka.
Vi är många i den arbetsamma båten - men vi kan och skall bli fler!

Tegelbruket i Gräsmyr, Nordmalings Kommun, Västerbotten